EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.1.2025
COM(2025) 14 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega kiidetakse heaks Ungari riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

millega kiidetakse heaks Ungari riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 121,

võttes arvesse määrust (EL) 2024/1263, eriti selle artiklit 17,

võttes arvesse komisjoni soovitust

ning arvestades järgmist:

ÜLDISED MÄRKUSED

(1) 30. aprillil 2024 jõustus ELi reformitud majandusjuhtimise raamistik. ELi reformitud majandusjuhtimise raamistiku põhielemendid on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta,[1] muudetud määrus (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kohta[2] ja muudetud nõukogu direktiiv 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku kohta[3]. Raamistiku eesmärk on edendada reformide ja investeeringute kaudu usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust ning kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ja vastupidavust ning vältida ülemäärast eelarvepuudujääki. Sellega edendatakse ka riikide isevastutust ja keskendutakse rohkem keskpikale perspektiivile koos nõuete tõhusama ja sidusama täitmise tagamisega.

(2) Uue majandusjuhtimise raamistiku keskne element on riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad, mille liikmesriigid esitavad nõukogule ja komisjonile. Kaval peab olema kaks eesmärki: i) tagada, et mh kohandamisperioodi lõpuks on valitsemissektori võlg usutavalt langustrendis või püsib mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk tuuakse keskpikas perspektiivis allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst ja hoitakse allpool seda taset, ning ii) tagada, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse ELi ühiseid prioriteete. Selleks tuleb kavas esitada keskpika perioodi kohustus seoses netokulude[4] kavaga, millega sisuliselt

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

[2] Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1264, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1467/97 ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse rakendamise kiirendamise ja selgitamise kohta (ELT L, 2024/1264, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

[3] Nõukogu 29. aprilli 2024. aasta direktiiv (EL) 2024/1265, millega muudetakse direktiivi 2011/85/EL liikmesriikide eelarveraamistiku nõuete kohta (ELT L, 2024/1265, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[4] Netokulu, nagu on määratletud määruse (EL) 2024/1263 artiklis 2, nimelt valitsemissektori kulud, millest on maha arvatud i) intressikulud, ii) kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed, iii) liidu programmidega seotud kulud, mis kaetakse täielikult liidu vahenditest saadava tuluga, iv) riikide kulud

kehtestatakse eelarvepiirang kava kehtivusajaks, mis on (sõltuvalt liikmesriigi tavapärasest seadusandlikust tsüklist) neli või viis aastat. Lisaks tuleb kavas selgitada, kuidas liikmesriik tagab, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes (sealhulgas asjakohasel juhul makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud soovitustes) kindlaks tehtud peamisi probleeme, ja kuidas liikmesriik järgib liidu ühiseid prioriteete. Eelarve kohandamise perioodi pikkus on neli aastat, mida võib pikendada kuni kolme aasta võrra, kui liikmesriik kohustub ellu viima asjakohased reformid ja investeeringud, mis vastavad määruses (EL) 2024/1263 sätestatud kriteeriumidele.

(3) Pärast kava esitamist hindab komisjon, kas kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

(4) Komisjoni soovituse alusel võtab nõukogu vastu soovituse, milles sätestatakse asjaomase liikmesriigi netokulude kava ja asjakohasel juhul kiidetakse heaks eelarve kohandamise perioodi pikendamise aluseks olevad reformi- ja investeerimiskohustused.

MÄRKUSED UNGARI RIIKLIKU KESKPIKA PERIOODI EELARVE- JA STRUKTUURIKAVA KOHTA

(5) 4. novembril 2024 esitas Ungari nõukogule ja komisjonile oma riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava. Kava esitati pärast määruse (EL) 2024/1263 artiklis 36 sätestatud tähtaja pikendamist, milles lepiti komisjoniga kokku. Hilinenud esitamise põhjus oli soov tagada, et kava annaks täpse ülevaate Ungari eelarveprotsessidest ja -kohustustest kooskõlas 2025. aasta eelarve planeerimisega. 20. detsembril 2024 esitas Ungari kava *addendumi*, mis sisaldab uuemaid andmeid, läbivaadatud netokulude kava, millega tagatakse, et valitsemissektori eelarvepuudujääk tuuakse alla 3 % SKPst ning et prognoositud valitsemissektori võlg hakkab kohandamisperioodi lõpuks usutavalt vähenema ja see trend püsib.

Kava esitamisele eelnenud protsess

(6) Selleks et kujundada dialoogi, mille tulemusel esitatakse riiklikud keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikavad, saatis komisjon 21. juunil 2024 kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 9 Ungarile võrdlustrajektoori[5]. Komisjon avaldas võrdlustrajektoori 4. novembril 2024[6]. Võrdlustrajektoor on riskipõhine ja tagab, et valitsemissektori võlg on eelarve kohandamise perioodi lõpuks ja täiendavate eelarvemeetmete puudumisel pärast kohandamisperioodi usutavalt langustrendis või

---

liidu rahastatavate programmide kaasrahastamiseks, v) töötuskindlustushüvitiste kulude tsüklilised elemendid ning vi) ühekordsed ja muud ajutised meetmed.

5 Liikmesriikidele ning majandus- ja rahanduskomiteele edastatud eelnevad suunised sisaldavad trajektoore koos kohandamisperioodi pikendamisega ja ilma selleta (hõlmavad vastavalt 4 ja 7 aastat). See hõlmab ka peamisi algtingimusi ja aluseks olevaid eeldusi, mida kasutatakse komisjoni keskpika perioodi valitsemissektori võla prognoosimise raamistikus. Võrdlustrajektoor on arvutatud komisjoni 2023. aasta võla jätkusuutlikkuse analüüsis (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/debt-sustainability-monitor-2023_et) kirjeldatud metoodika kohaselt. See põhineb komisjoni 2024. aasta kevadprognoosil ja keskpika perioodi pikendamisel kuni 2033. aastani, kusjuures pikaajaline SKP kasv ja vananemisega seotud kulud on kooskõlas komisjoni ja nõukogu 2024. aasta ühisaruandega rahvastiku vananemise kohta (https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-and-budgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_et).

6 https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/national-medium-term-fiscal-structural-plans_et#hungary

püsib keskpikal perioodil mõistlikul tasemel ning et valitsemissektori eelarvepuudujääk viiakse kohandamisperioodil alla 3 % SKPst ja see püsib keskpikal perioodil allpool seda kontrollväärtust. Keskpikk periood on määratletud kui kümneaastane periood pärast kohandamisperioodi lõppu. Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktile d ning artiklitele 7 ja 8 on võrdlustrajektoor kooskõlas ka eelarvepuudujäägiga, võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega ja eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega. Ungari võrdlustrajektooriga nähakse ette, et tuginedes komisjoni eeldustele, mis toetavad 2024. aasta juunis edastatud eelnevaid suuniseid, ja eeldades nelja-aastast kohandamisperioodi, ei tohiks netokulude kasv ületada tabelis 1 esitatud väärtusi. See vastab netokulude keskmisele kasvule 4,4 % kohandamisperioodil (2025–2028).

Tabel 1. Võrdlustrajektoor, mille komisjon esitas Ungarile 21. juunil 2024

	2025	2026	2027	2028	2025–2028 keskmine
Maksimaalne netokulude kasv (aastane, %)	4,4	4,8	4,5	4,3	4,4

Allikas: komisjoni arvutused.

(7) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 12 pidasid Ungari ja komisjon 2024. aasta juulis ja septembris tehnilist dialoogi. Dialoogi keskseks teemaks oli Ungari kavandatud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused, samuti selliste reformide ja investeeringute kavandatud elluviimine, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete õiglase rohe- ja digipöörde, sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime, energiajulgeoleku ja kaitsevõime ülesehitamise vallas.

(8) Ungari esitatud kavas ei ole teavet enne kava esitamist asjaomaste riiklike sidusrühmadega (sealhulgas sotsiaalpartneritega) konsulteerimise kohta. Kavas esitatud teabe kohaselt saab parlamendiga kava osas konsulteerida pärast seda, kui valitsus on esitanud parlamendile 2025. aasta eelarveprojekti.

Muud seotud protsessid

(9) 26. juulil 2024 tegi nõukogu kindlaks, et puudujäägikriteeriumi täitmata jätmise tõttu on Ungaris ülemäärane eelarvepuudujääk.

(10) 26. novembril 2024 esitas komisjon soovituse ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohase nõukogu soovituse kohta valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Ungaris[7]. Kuna puudub keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava, mille nõukogu on heaks kiitnud, kajastas soovitatud korrigeeriv netokulude kava värskemate andmete alusel ajakohastatud nelja-aastase eelarvekohandusega võrdlustrajektoori, sh komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi (tabel 2). Pärast Ungari riikliku keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava hindamist võttis komisjon 16. jaanuaril 2025 vastu muudetud soovituse võtta vastu ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohane nõukogu soovitus Ungarile. Käesolev soovitus langeb kokku ELi toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohaselt esitatud nõukogu soovitusega

[7] Soovitus: nõukogu soovitus ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Ungaris, 26.11.2024, COM(2024) 953 final.

valitsemissektori ülemäärase eelarvepuudujäägi kõrvaldamiseks Ungaris. Nende soovituste samaaegne vastuvõtmine on kooskõlas üleminekuga uuele majandusjuhtimise raamistikule ja tuleneb sellest, tagades soovitatud kohandamiskavade kooskõla.

Tabel 2. Värskemate andmete alusel ajakohastatud võrdlustrajektoor

Aasta		2025	2026	2027	2028	2025–2028 keskmine
Kasvumäär (%)	Aastane	3,9	3,3	3,3	3,1	3,4
	Kumulatiivne (*)	7,6	11,1	14,7	18,3	–

(*) Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2023.

(11) 19. juunil 2024 jõudis komisjon järeldusele, et Ungaris esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Ennekõike seisab Ungari silmitsi haavatavustega, mis tulenevad hinnasurvest ning välisrahastamise ja valitsemissektori rahastamise vajadusest ning on endiselt aktuaalsed, ehkki paranev väliskeskkond on teatavaid lühiasjalisi riske leevendanud[8].

(12) 21. oktoobril 2024 esitas nõukogu Euroopa poolaasta raames Ungarile riigipõhised soovitused[9].

KAVA KOKKUVÕTE JA KOMISJONI HINNANG KAVALE

(13) Kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 16 hindas komisjon kava järgmiselt.

Taust: makromajanduslik ja eelarveolukord ning väljavaated

(14) Ungari SKP vähenes 2023. aastal 0,9 %, mis oli tingitud nõrgast sise- ja välisnõudlusest. Euroopa Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks SKP kasv peamiselt eratarbimise hoogustumise ja netoekspordi positiivse panuse toel 2024. aastal jõudma 0,6 %-le. 2025. aastal peaks reaalne SKP kasvama tarbimise ja investeeringute mõõduka taastumise toel 1,8 %. 2026. aastal suureneb reaalse SKP kasv prognooside kohaselt 3,1 %, mis on tingitud sisenõudlusest ja ekspordi taastumisest. Ungari potentsiaalne SKP peaks investeeringute ja tootlikkuse suurenemise tõttu kasvama 2024. aasta 1,4 %-lt 2026. aastaks 1,7 %-le. Töötuse määr oli 2023. aastal 4,1 % ning komisjoni prognoosi kohaselt kasvab see 2024. aastal 4,5 %-le ning langeb 2025. aastal 4,3 %-le ja 2026. aastal 4,1 %-le. Inflatsioon (SKP deflaator) peaks prognooside kohaselt langema 14,6 %-lt 2023. aastal 7,2 %-le 2024. aastal, 4,1 %-le 2025. aastal ja 3,3 %-le 2026. aastal.

(15) Ungari valitsemissektori eelarvepuudujääk oli 2023. aastal 6,7 % SKPst. Komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt peaks see eeldusel, et poliitikat ei muudeta, jõudma 2024. aastal 5,4 %-ni SKPst ning langema 2025. ja 2026. aastal vastavalt

[8] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispangale, COM(2024) 600 final, 4. liide.

[9] Nõukogu 21. oktoobri 2024. aasta soovitus, mis käsitleb Ungari majandus-, eelarve-, tööhõive- ja struktuuripoliitikat.

4,6 %-le ja 4,1 %-le SKPst. Komisjoni prognoos ei võta arvesse Ungari 2025. aasta eelarvet, mille riigi parlament võttis vastu 2024. aasta detsembris. Valitsemissektori võlg oli 2023. aasta lõpus 73,4 % SKPst ja peaks 2024. aasta lõpus tõusma 74,5 %-le SKPst. Prognooside kohaselt stabiliseerub see 2025. aasta lõpuks 74,5 % juures SKPst ja väheneb 2026. aasta lõpuks 73,8 %-le SKPst. Komisjoni eelarveprognoosis võetakse arvesse üksnes usaldusväärselt välja kuulutatud ja piisavalt täpselt määratletud poliitilisi kohustusi ning see ei hõlma kõiki Ungari poolt kavas esitatud meetmeid.

Kavas esitatud netokulude kava ja makromajanduslikud eeldused

(16) Ungari riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja sellega on ette nähtud eelarve kohandamine nelja aasta jooksul.

(17) Kava sisaldab kogu määruse (EL) 2024/1263 artiklis 13 nõutud teavet.

(18) Kavas, mida on täiendatud *addendumiga*, on võetud kohustus järgida tabelis 3 esitatud netokulude kava, mis vastab aastatel 2025–2028 netokulude keskmisele kasvule 4,0 %. Kavas esitatud keskmine netokulude kasv kohandamisperioodil (2025–2028) on väiksem kui komisjoni poolt 21. juunil 2024 edastatud võrdlustrajektoor, kuid suurem kui värskemate andmete alusel ajakohastatud võrdlustrajektoor. Kavas eeldatakse, et potentsiaalse SKP kasv suureneb 1,4 %-lt 2024. aastal 1,5 %-le 2025. aastal ning seejärel 1,7 %-le 2028. aastal. Lisaks eeldatakse kavas, et SKP deflaatori kasvumäär langeb 2025. aastal 4,1 %-le (7,2 %-lt 2024. aastal) ning seejärel 2028. aastaks 3,4 %-le.

Tabel 3. Netokulude kava ja peamised eeldused Ungari kavas

	2024	2025	2026	2027	2028	Kava kehtivusaja keskmine 2025–2028
Netokulude kasv (aastane, %)	4,6	4,3	4,0	3,9	3,7	4,0
Netokulude kasv (kumulatiivne, alates baasaastast 2023, %)	4,6	9,1	13,5	17,9	22,2	–
Potentsiaalne SKP kasv (%)	1,4	1,5	1,7	1,7	1,6	1,6
Inflatsioon (SKP deflaatori kasv) (%)	7,2	4,1	3,5	3,4	3,4	3,6

Allikas: Ungari keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava ning komisjoni arvutused.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori võlale

(19) Kui kavas ette nähtud netokulude kava ja selle aluseks olevad eeldused realiseeruvad, suureneb valitsemissektori võlg kava kohaselt järk-järgult 74,0 %-lt SKPst 2024. aastal kohandamisperioodi lõpuks (2028) 68,2 %-le SKPst, nagu on näidatud järgmises tabelis. Kava kohaselt peaks võla suhe pärast kohandamisperioodi keskpikas perspektiivis (st kuni 2038. aastani) edasi kahanema, jõudes 2038. aastaks 54,5 %-le SKPst. Seega viidaks valitsemissektori võlg kava kohaselt keskpikas perspektiivis

oluliselt allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst. See on kava eelduste põhjal usutav, kuna komisjoni võla jätkusuutlikkuse analüüsi kõigi deterministlike stressitestide kohaselt peaks võlg jääma 2038. aastaks alla 60 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis a ja artikli 16 lõikes 2 sätestatud võlanõudega.

Tabel 4. Valitsemissektori võla ja eelarvepositsiooni areng Ungari kavas

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2038
Valitsemissektori võlg (% SKPst)	73,4	74,0	73,5	71,3	69,9	68,2	54,5
Valitsemissektori eelarvepositsioon (% SKPst)	–6,7	–4,9	–3,6	–2,5	–2,0	–1,5	–2,2

Allikas: Ungari keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

Kava netokulukohustuste mõju valitsemissektori eelarvepositsioonile

(20) Kava netokulude kava ja eelduste kohaselt väheneks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aasta 4,9 %-lt SKPst 2026. aastal 2,5 %-le SKPst ja 2028. aastaks 1,5 %-le SKPst. Seega ei ületaks valitsemissektori eelarvepositsioon kava kohaselt kohandamisperioodi lõpus (2028) puudujäägi kontrollväärtust 3 % SKPst. Lisaks ei ületa valitsemissektori eelarvepuudujääk kümne aasta jooksul pärast kohandamisperioodi (st kuni 2038. aastani) 3 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis b ja artikli 16 lõikes 2 sätestatud puudujääginõudega.

Eelarve kohandamise ajakava

(21) Eelarve kohandamise ajakava, mida mõõdetakse struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutusena, nagu kavas kirjeldatud, on lineaarne, nagu on nõutud määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis c. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 6 punktis c sätestatud nõudega.

Tabel 5. Struktuurse esmase eelarvepositsiooni areng Ungari kavas

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Struktuurne esmane eelarvepositsioon (% SKPst)	–1,7	0,6	1,2	1,7	2,3	2,8
Struktuurse esmase eelarvepositsiooni muutus (protsendipunktides)	–	2,3	0,5	0,5	0,5	0,5

Allikas: Ungari keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava.

Kava kooskõla ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusega

(22) Kavas esitatud netokulude kava on kooskõlas ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse nõuetega (eelkõige nõukogu määruse (EÜ) 1467/97 artikli 3 lõike 4 kolmandas lõigus sätestatud minimaalse iga-aastase struktuurilise kohandamisega).

Kava kooskõla eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega

(23) Ungari suhtes kohaldatakse alates 2027. aastast määruse (EL) 2024/1263 artiklis 8 sätestatud ennetusliku osa nõuet seoses eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega, mille eesmärk on tagada ühine turvavaru allpool aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst, kuna puudujääki kavatsetakse tuua allapoole 3 % SKPst alates 2026. aastast. Vastavalt määruse (EL) 2024/1263 artiklile 8 ei tohiks struktuurse esmase eelarvepositsiooni iga-aastane kohandamine 2027. ja 2028. aastal olla väiksem kui 0,4 protsendipunkti, kui struktuurne eelarvepuudujääk oli eelneval aastal üle 1,5 % SKPst, et saavutada struktuurne ühine turvavaru 1,5 % SKPst. Kava poliitilistest kohustustest ja makromajanduslikest eeldustest tulenev eelarvekohandus on nii 2027. kui ka 2028. aastal 0,5 % SKPst. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas eelarvepuudujäägi turvavaru kaitsemeetmega.

Kava kooskõla võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega

(24) Kuna valitsemissektori võla suhe SKPsse on kava kohaselt kohandamisperioodil vahemikus 60–90 %, peab võlasuhe kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 7 vähenema keskmiselt vähemalt 0,5 protsendipunkti aastas, kuni see langeb alla 60 %. See vähenemine arvutatakse ajavahemiku 2027–2028 kohta, st alates aastast, mil ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlus vastavalt kavale tühistatakse, ning see on 1,7 protsendipunkti. Seega, tuginedes kava poliitilistele kohustustele ja makromajanduslikele eeldustele, on kavas esitatud netokulude kava kooskõlas võla jätkusuutlikkuse kaitsemeetmega.

Kava makromajanduslikud eeldused

(25) Kava põhineb eeldustel, mis on kooskõlas tabelis 2 esitatud värskemate andmete (sh komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi) alusel ajakohastatud võrdlustrajektoori aluseks olevate eeldustega, välja arvatud kaks muutujat, nimelt lähtepunkt (2024. aasta struktuurne esmane eelarvepositsioon) ja SKP deflaatori kasv 2026. aastal. Nende eelduste erinevuste hoolikas hindamine on vajalik tagamaks, et need tuginevad usaldusväärsetele ja andmepõhistele majanduslikele argumentidele. Allpool on esitatud nende eelduste erinevuste hinnang koos hinnanguga iga erinevuse kohta eraldi.

- Kavas eeldatakse soodsamat esialgset eelarvepositsiooni, eeldades, et struktuurne esmane eelarvepositsioon on 0,6 % SKPst võrreldes 0,2 %ga SKPst komisjoni 2024. aasta sügisprognoosis. Kava soodsam struktuurne esmane eelarvepositsioon kajastab oodatust paremaid eelarvetulemusi 2024. aasta jaanuarist novembrini, eelkõige oodatust suuremaid maksuväliseid tulusid ja eeldatust veidi väiksemaid kulusid. Sellest tulenevalt peetakse seda eeldust põhjendatuks ja see aitab kaasa suuremale keskmisele netokulude kasvule kohandamisperioodil.
- Kavas eeldatakse, et inflatsioon (SKP deflaator) on 2026. aastal 3,5 %, samas kui komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi kohaselt on see 3,3 %. Kavas selgitatakse seda erinevust 2026. aastal suurema palgatõusuga, võttes arvesse 25. novembril 2024 Ungari tööandjate ja töövõtjate liitude vahel sõlmitud kolmeaastast palgalepingut. Selle kohaselt kasvab

miinimumpalk 2025. aastal 9 %, mis on kooskõlas komisjoni 2024. aasta sügisprognoosiga. Lepingus on sätestatud 2026. aastaks 13 % miinimumpalga kasv, mis tähendab, et palgakasv ja inflatsioon on komisjoni 2024. aasta sügisprognoosi prognoosist suuremad. See eeldus on nõuetekohaselt põhjendatud ja selle tulemusena on kavas esitatud keskmine netokulude kasv kohandamisperioodil suurem.

Üldiselt on erinevus kavas esitatud netokulude kava ja värskemate andmete alusel ajakohastatud võrdlustrajektoori vahel seletatav erinevustega eeldustes, mida on nõuetekohaselt põhjendatud kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikli 13 punktiga b. Üldiselt toovad kõik eelduste erinevused kokku kavas kaasa netokulude keskmise kasvu, mis on suurem kui värskemate andmete alusel ajakohastatud võrdlustrajektoor. Selle hinnangu põhjal vastab kava määruse (EL) 2024/1263 artikli 13 punktis b sätestatud nõudele.

Komisjon võtab eespool esitatud hinnangut kava eeldustele arvesse tulevastel netokulude kava järgimise hindamistel.

Kava eelarvestrateegia

(26) Kava ei sisalda täiemahulist ja kvantifitseeritud eelarvestrateegiat. Asjaomaste poliitikameetmete üksikasjad tuleb kinnitada ja kvantifitseerida aastaeelarves, meetmeid vajaduse korral kohandades. 2025. aasta vastuvõetud eelarves on täpsustatud poliitikameetmed, mille abil valitsus kavatseb täita 2025. aastaks võetud netokulude kohustuse. Peale selle sisaldab kava mitut kvantifitseerimata, puudujääki suurendavat meedet eri valdkondades, mis võivad mõjutada eelarvetulemusi keskpikas perspektiivis. Kavas sisalduvate kohustuste täitmiseks võib seega vaja minna täiendavaid maksumeetmeid.

Kavas esitatud reformi- ja investeerimiskavatsused, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete

(27) Kavas kirjeldatakse poliitilisi kavatsusi, mis on seotud reformide ja investeeringutega, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes, sh makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlust puudutavates soovitustes kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete. Kava sisaldab umbes 132 reformi ja investeeringut, mis on suunatud ELi ühiste prioriteetide järgimisele ning millest 41 toetatakse rahaliselt taaste- ja vastupidavusrahastust ning 29 ühtekuuluvuspoliitika fondidest.

(28) Seoses õiglase rohe- ja digipöörde ühise prioriteediga, sealhulgas määruses (EL) 2021/1119 sätestatud kliimaeesmärkidega, sisaldab kava rohkem kui 40 reformi ja investeeringut. Ungari taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis, on meetmetena kirjas mitu rohepöördega seotud reformi ja investeeringut või neid toetatakse ühtekuuluvuspoliitika vahenditest. Kava sisaldab meetmeid kliimaneutraalsusele ja keskkonnahoidlikule transpordile ülemineku toetamiseks, eelkõige elektriautode kasutuselevõtu suurendamise, raudteede, laadimisvõrkude ja jalgrattateede arendamise kaudu. Muude reformide ja investeeringute eesmärk on parandada riigi jäätmekäitlust ja toetada eelkõige ringmajandust, näiteks koostades jäätmekava ja võttes kasutusele aruka jäätmetaristu. Kava sisaldab ka meetmeid, mille eesmärk on toetada keskkonnasõbralikke tootmisprotsesse ja tugevdada keskkonnahoidlikke oskusi. Muude meetmete eesmärk on täiustada veetaristut, kiirendada kliimamuutustega kohanemist veemajanduses, teha investeeringuid

looduskaitsesse ja kehtestada CO_2-kvoodi maks. Mitme reformi ja investeeringu eesmärk on samuti aidata kaasa Ungari digipöördele, pakkudes digilahendusi maksuaruandluses ja -järelevalves (e-käibemaks, e-kviitung ja e-kassa), arendades digioskusi, reformides ühtset riiklikku tariifi- ja reisijateabesüsteemi ning parandades ettevõtjate ja avalike teenuste, energiasüsteemi ja jäätmekäitluse digivalmidust. Õiglase rohe- ja digipöörde ühise prioriteediga seotud meetmete eesmärk on järgida 2019., 2020., 2022. ja 2023. aasta riigipõhiseid soovitusi kestliku transpordi, jäätme- ja veemajanduse, energiasüsteemi ümberkujundamise, maksude lihtsustamise, otsuste tegemise kvaliteedi, ettevõtete ja tööturu digiülemineku kohta. Kava ei sisalda meetmeid, mis oleks seotud 2023. ja 2024. aasta riigipõhiste soovitustega fossiilkütuste toetuste järkjärgulise kaotamise kohta.

(29) Seoses sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime ühise prioriteediga, sealhulgas Euroopa sotsiaalõiguste sambaga, sisaldab kava umbes 80 reformi ja investeeringut, mis Ungari hinnangul aitavad tugevdada riigi sotsiaalset ja majanduslikku vastupanuvõimet. Ungari taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis, on meetmetena kirjas mitu sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõimega seotud reformi ja investeeringut või neid toetatakse ühtekuuluvuspoliitika vahenditest. Kava sisaldab meetmeid, mille eesmärk on parandada teatavate haavatavate rühmade, sealhulgas noorte ja eakate juurdepääsu tööturule (näiteks luues lastesõimekohti), eluasemele (sealhulgas uute sotsiaalmajade arendamine elukeskkonnaprogrammi raames ja mitmesugused koduloomeprogrammid), haridusele (sealhulgas õpetajate palkade tõstmine) ja tervishoiule (nt esmatasandi arstiabi ja haiglate arendamine). Kava sisaldab ka meetmeid, millega edendatakse sotsiaalset ühtekuuluvust, digi- ja taristu arengut riiklikus ja kõrghariduses ning kutseõppes ja -hariduses. Kava sisaldab mitmeid meetmeid tööalase konkurentsivõime parandamiseks ümberõppe abil ja ettevõtete arengu toetamiseks. Sellised meetmed nagu sooduslaenude andmine väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele on suunatud ettevõtete ekspordisuutlikkuse parandamisele. Teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas on kavas loetletud sellised meetmed nagu riiklike innovatsioonilaborite loomine. Lisaks sisaldab kava reforme ja investeeringuid, mille eesmärk on ajakohastada avalikku haldust ja maksustamist. Kava sisaldab meetmeid vastuvõetud riikliku korruptsioonivastase strateegia ja tegevuskava rakendamiseks ning kulutuste korrapäraseks läbivaatamiseks. Kavas sisalduvate reformide ja investeeringute eesmärk on järgida 2019., 2020., 2022., 2023. ja 2024. aasta riigipõhiseid soovitusi hariduse, teadus- ja arendustegevuse, sotsiaalpoliitika, ettevõtluskeskkonna, eelarveraamistiku, maksusüsteemi, korruptsioonivastase võitluse, kohtusüsteemi sõltumatuse, tööturu ja tervishoiu kohta. Kava ei sisalda meetmeid, mille eesmärk on järgida 2022. aasta riigipõhist soovitust pensionisüsteemi pikaajalise jätkusuutlikkuse kohta, sest kava kohaselt ei kavanda valitsus lähitulevikus pensionisüsteemi muudatusi. Samuti ei sisalda see meetmeid, mille eesmärk on järgida makromajandusliku tasakaalustamatuse menetlusega seotud 2023. ja 2024. aasta riigipõhiseid soovitusi, mis käsitlevad makromajanduspoliitika tõhusat koordineerimist ning intressi- ja hinnalagede järkjärgulist kaotamist, et vähendada nende moonutavat mõju. Kava ei sisalda meetmeid, mille eesmärk on järgida 2019., 2020., 2022., 2023. ja 2024. aasta riigipõhiseid soovitusi töötushüvitise piisavuse kohta, kuna kava kohaselt ei kavatse valitsus töötushüvitise kestust muuta. Kava ei sisalda meetmeid, mille eesmärk on järgida 2023. ja 2024. aasta riigipõhiseid soovitusi sotsiaaldialoogi kohta. Peale selle ei sisalda kava meetmeid, mille eesmärk on järgida 2020., 2023. ja 2024. aasta riigipõhiseid soovitusi erakorraliste meetmete piiratud kasutamise kohta kooskõlas ühtse turu ja õigusriigi põhimõttega.

(30) Energiajulgeoleku ühise prioriteedi osas sisaldab kava reforme ja investeeringuid, millega Ungari loodab aidata kaasa riigi energiajulgeoleku tugevdamisele. Ungari taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis, on kirjas mitu sellist reformi ja investeeringut või neid toetatakse ühtekuuluvuspoliitika vahenditest. Kava sisaldab meetmeid, mille eesmärk on toetada tuuleelektrijaamade kasutuselevõttu, suurendada eluruumide energiatõhusust, toetada päikesepaneelide paigaldamist elamutele ja küttesüsteemide elektrifitseerimist. Kava muude reformide eesmärk on võtta kasutusele alternatiivse taastuvenergia allikad, ajakohastada üldkasutatavaid hooneid (nt haiglad, haridusasutused) ning parandada tööstuse ja ettevõtete energiatõhusust. Kava sisaldab ka meetmeid, mille eesmärk on arendada energiavõrke ja suurendada energia salvestamise suutlikkust. Kavas sisalduvate energiajulgeoleku ühise prioriteediga seotud meetmete eesmärk on järgida 2022., 2023. ja 2024. aasta riigipõhiseid soovitusi energia valdkonnas.

(31) Seoses kaitsevõime ühise prioriteediga ei ole kavas ette nähtud ühtegi meedet. Kavas eeldatakse, et kaitsekulutuste tase püsib kava kestuse jooksul tasemel 2 % SKPst.

(32) Kavas antakse teavet kooskõla ja asjakohasel juhul täiendavuse kohta ühtekuuluvuspoliitika fondide ning Ungari taaste- ja vastupidavuskavaga. Kava reformi- ja investeerimispeatükis on sõnaselgelt märgitud, kas meede sisaldub taaste- ja vastupidavuskavas või ühtekuuluvuspoliitika programmides. Lisaks on kava tabelis 9 esitatud põhjalik ülevaade meetmetest ning nende seostest taaste- ja vastupidavuskava, ühtekuuluvuspoliitika programmide ja ühiste prioriteetidega. Kavas selgitatakse, et valitsus ei ole nõus pensionisüsteemi reformimise poliitikameetmetega, mille pakkus välja sõltumatu ekspert seoses taaste- ja vastupidavuskavas kavandatud reformiga. Kavas on ka märgitud, et valitsus kaotab järk-järgult mõned juhusliku kasumi ja valdkondlikud maksud hiljem, kui on ette nähtud taaste- ja vastupidavuskava vastava meetme raames, samas kui teisi makse ei ole kavas järk-järgult kaotada.

(33) Kavas antakse ülevaade Ungari avaliku sektori investeerimisvajadustest seoses ELi ühiste prioriteetidega, välja arvatud neljanda prioriteedi puhul, mis on seotud kaitsevõime suurendamisega. Mis puudutab õiglase rohe- ja digipöörde ühist prioriteeti, sealhulgas kliimaeesmärke, siis kava investeerimisvajadused hõlmavad rohkem investeeringuid ettevõtete rohe- ja digipöördesse ning avaliku halduse digitaliseerimisse. Uute investeeringute eesmärk on varustada haridussüsteem digivahendite ja asjaomase taristuga. Mis puudutab sotsiaalse ja majandusliku vastupanuvõime ühist prioriteeti, siis hõlmab kava ettevõtjate investeerimisvajadusi, et parandada nende ekspordi- ja innovatsioonisuutlikkust. Kava kohaselt on vaja investeeringuid, et töötada välja aktiivne tööturupoliitika, eelkõige ümber- ja täiendusõppe programmide kaudu, ning toetada kõige vaesemaid leibkondi. Tervishoiu valdkonnas on tervishoiuprotsesside digitaliseerimisse tehtavate investeeringute eesmärk hõlbustada juurdepääsu tervishoiuteenustele ja parandada hoolduse kvaliteeti. Avaliku sektori investeeringud raudteeliinide renoveerimisse ja digitaliseerimisse aitavad muuta transpordisektori kestlikumaks. Energiajulgeoleku ühise prioriteedi puhul hõlmab kava investeerimisvajadusi taastuvenergia tootmisesse, elamute ja üldkasutatavate hoonete energiatõhususe parandamisse, samuti elektrivõrgu arendamisse ja elektritransporti, sealhulgas asjaomasesse taristusse.

Komisjoni hinnangu kokkuvõte

(34) Üldiselt on komisjon seisukohal, et Ungari kava vastab määruse (EL) 2024/1263 nõuetele.

ÜLDINE JÄRELDUS

(35) Nõukogu peaks kooskõlas määruse (EL) 2024/1263 artikliga 17 Ungarile soovitama kavas esitatud netokulude kava,

SOOVITAB Ungaril teha järgmist.

(1) Tagada, et netokulude kasv ei ületa käesoleva soovituse I lisas kehtestatud maksimummäära.

Lisaks kutsub nõukogu Ungarit üles tagama, et viiakse ellu reformid ja investeeringud, millega lahendatakse Euroopa poolaasta raames, eelkõige riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamisi probleeme ja järgitakse liidu ühiseid prioriteete.

I LISA

Netokulude maksimaalne kasvumäär
(nominaalsed aastased ja kumulatiivsed kasvumäärad)

Ungari

Aasta		2025	2026	2027	2028
Kasvumäär (%)	Aastane	4,3	4,0	3,9	3,7
	Kumulatiivne (*)	9,1	13,5	17,9	22,2

(*) Kumulatiivsed kasvumäärad arvutatakse võrdluses baasaastaga 2023. Kumulatiivseid kasvumäärasid kasutatakse kontrollikontol, et teha iga-aastast järelkontrolli nõuete täitmise üle.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja